Boekbespreking

G.E. RADWIN & A. D'ATTILIO, 1976. Murex shells of the world. An illustrated guide to the Muricidae. Stanford University Press, Stanford, California, x + 284 pp., 32 kleurenplaten (foto's), 192 fig. (tekeningen en enkele foto's) en 8 niet genummerde fig. Prijs gebonden US $ 35.–.

Zo langzamerhand verschijnen op de boekenmarkt monografieën van verscheidene groepen van weekdieren die ook voor de verzamelaar van belang zijn. Naast talrijke regionale werken en enkele over Cypraeidae, Volutidae en *Conus*, is nu een fraai verzorgd en rijk geïllustreerd boekwerk in groot formaat (28,5 x 19,5 cm) over de familie Muricidae verschenen. Het werk van de twee auteurs, verbonden aan het San Diego Natural History Museum (Californië), bestaat uit drie hoofddelen, een inleiding (14 pp.), een systematische bespreking van de Muricidae (224 pp.), en een afsluitend gedeelte, nl. een lijst van termen, bronnen van de figuren, een literatuurlijst en een register (tezamen 44 pp.). Het systematische deel, de hoofdmoot van het boek, is weer onderverdeeld in acht stukken, nl. de vijf subfamilies Muricinae, Ocenebrinae, Muricopsinae, Trophoninae en Typhinae, een hoofdstukje 'Incertae Sedis' (drie soorten die niet tot een bepaald geslacht te brengen zijn), een lijst met namen waar de auteurs vooralsnog om verscheidene redenen geen raad mee weten, en tenslotte de beschrijving van 16 nieuwe soorten. Binnen de subfamilies zijn de genera en soorten alfabetisch gerangschikt.

Een belangrijk deel van de soorten die in de vorige eeuw simpelweg onder *Murex* geclassificeerd werden, vormt nu de familie Muricidae. Deze familie vormt samen met de Thaididae, Rapanidae, Columbariidae en Coralliophilidae de superfamilie Muricacea. Het betrekkelijk ruim opgevatte begrip van de families van de Gastropoda van bijvoorbeeld Thiele is hier verlaten en veel van wat wij nog niet zo lang geleden als Muricidae beschouwden, is dus niet in dit boek te vinden. De families binnen de superfamilie Muricacea worden onderscheiden op grond van kenmerken van schelp, radula en anatomie. Binnen de Muricidae zoals hier opgevat, onderscheiden de schrijvers 391 soorten, waarvan slechts 30 in het oorspronkelijke geslacht *Murex* overblijven. De soorten worden ingedeeld in 92 geslachten, wat wellicht wat veel is. De schrijvers zijn er zich van bewust dat bepaalde groepen (Trophoninae!) weinig bevredigend af te grenzen zijn.

Illustratie speelt een niet te overschatten rol in dit type boeken. De zwart-wit figuren van schelpen (soms met details), radulatanden en opercula zijn zeer fraai en accuraat. Vooral de tekeningen in gewassen oostindische inkt zijn heel mooi en functioneel; dit is typisch de stijl van de tweede auteur, hoewel niet opgegeven is wie de tekeningen en zwart-wit foto's maakte. Het is jammer dat nergens de vergroting aangegeven is; vooral bij radulatanden is dat wel nodig. De kleurenfoto's, allen met uniform blauwe achtergrond, zijn over het algemeen goed. De achtergrondkleur kan wel eens te donker uitvallen (pl. 18), wat enigszins storend werkt. Veel ernstiger is echter dat kleine schelpen niet

voldoende vergroot zijn. De foto's zijn ongeveer op natuurlijke grootte weergegeven, wat bij soorten van 10 mm en kleiner helaas tot kleine figuurtjes zonder details leidt. Een enkele maal zijn deze soorten nog als tekening elders in het boek te vinden, maar lang niet altijd. De liefhebber blijft dus duidelijk zitten met de vaak moeilijke kleine schelpen (zie o.a. pl. 1 en 29). De lijst van termen is zeer nuttig en ook bijzonder duidelijk geïllustreerd.

Nomenclatorisch zijn hier en daar een paar foutjes gemaakt, o.a. bij de soorten die naar conchologen met een Duitse naam genoemd zijn. Een Umlaut is niet meer toegestaan; deze dient vervangen te worden door een e na de daarop betrekking hebbende klinker. *Muricanthus kusterianus* (p. 76) moet *M. kuesterianus* zijn en *Aspella morchi* wordt *A. moerchi* (p. 223). Op p. 99 is *Pterynotus loebbeckei* echter wel correct gespeld. Naast de nieuwe soorten zijn ook enige nomina nova voorgesteld (pp. 32, 147, 150).

Het maken van determineertabellen voor deze vaak moeilijk te onderscheiden soorten is eigenlijk een onmogelijkheid. Gelukkig hebben de schrijvers het dan ook niet geprobeerd. Een zorgvuldige vergelijking van beschrijvingen en afbeeldingen, gecorreleerd met geografische gegevens, zal als regel tot een juiste benaming leiden. Het is jammer dat er weinig aanduidingen van zeldzaamheid zijn. Aan de fossielen is nauwelijks aandacht besteed; uiteraard is dat een aparte tak van de malacologie, maar talloze nog heden ten dage voorkomende soorten zijn ook als fossielen bekend. De schrijvers wijzen herhaaldelijk op tekortkomingen in hun werk vooral wat betreft omgrenzing van genera en subfamilies en zij zijn er zich duidelijk van bewust dat hun boek nog lang niet het laatste woord op het gebied van de Muricidae is.

Samenvattend kan men stellen dat hier een belangrijk stuk werk geleverd is, dat vooral door de over het algemeen goede tot zeer goede illustratie duidelijk in een behoefte voorziet — geen serieus verzamelaar van tropische schelpen zal het zonder dit boek kunnen stellen.

A.C. VAN BRUGGEN

Een recent verschenen werk over de familie is niet in bovenstaand boek aangehaald -Fair, R.H., 1976. The Murex book: an illustrated catalogue of Recent Muricidae (Muricinae, Muricopsinae, Ocenebrinae): i-xvi, 17-138, figs. 1-56, pls. 1-23. Honolulu.